

На основу члана 119. став 1. тачка 1) Закона о основама система образовања и васпитања (Сл.гл. РС, бр. 88/2017 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон и 6/2020) и члана 28. став 1. тачка 1. Статута Прве нишке гимназије "Стеван Сремац" – (даље: Школа), дана 25.02.2021. године, Школски одбор донео је

ПРАВИЛНИК О ИСПИТИМА У ПРВОЈ НИШКОЈ ГИМНАЗИЈИ "СТЕВАН СРЕМАЦ"

Опште одредбе

Члан 1

Овим правилником уређују се: испити и рокови за полагање испита, испитна комисија, организација и начин полагања испита, правна заштита ученика у вези са полагањем испита, у складу са Законом, Законом о средњем образовању и васпитању (Сл. гл. РС, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 - др. закон и 6/2020) и Статутом Школе.

Испити и рокови за полагање

Члан 2

У складу са овим правилником, у Школи се полагају следећи испити: **разредни, поправни, допунски, општа матура, ванредни.**

Члан 3

Разредни испит полаже ученик који из оправданих разлога није оцењен из обавезног предмета, изборног програма и активности, уколико није похађао наставу више од трећине укупног годишњег броја часова тог обавезног предмета, изборног програма и активности и уколико се оцењивањем утврди да није остварио прописане циљеве, исходе и стандарде постигнућа у току савладавања школског програма. Ученик испит полаже у јунском и августовском испитном року. Ученик се упућује на разредни испит и из предмета из кога није организована настава.

Ученик завршног разреда који је положио разредни испит има право да у истом испитном року полаже матурски испит, односно да полаже поправни испит ако није положио разредни испит.

Поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има до две недовољне оцене из обавезних предмета. Полаже се у августовском испитном року. Ученик завршног разреда поправни испит полаже у јунском и августовском испитном року. Ученик који полаже поправни испит обавезан је да похађа припремну наставу, коју је школа дужна да организује непосредно пре полагања поправног испита. Ученик који положи поправни испит завршава разред.

Ученик завршног разреда средњег образовања и васпитања који положи поправни испит, стиче право да полаже матуру у прописаним роковима. Ученик завршног разреда средњег образовања и васпитања који не положи поправни испит може да заврши разред у истој или другој одговарајућој школи у својству ванредног ученика полагањем испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова коју утврди школа. Када заврши разред ванредни ученик има право да се у истој школској години упише у наредни разред у истом својству.

Допунски испит полаже ученик коме је одобрен прелазак у другу школу, односно други образовни профил и то из предмета који нису били утврђени школским програмом односно наставним планом и програмом који је ученик започео да савлађује, у роковима утврђеним решењем, у складу са Статутом.

Допунски испит полаже и ученик уписан у школу ради доквалификације и преквалификације полагањем испита из стручних предмета коју одреди комисија коју чине чланови наставничког већа школе, именовани решењем директора.

Полаже се у роковима утврђеним овим правилником.

Члан 4

Општом матуrom проверава се усвојеност општих стандарда постигнућа након завршеног средњег општег образовања и васпитања у гимназији, који се прописују програмом опште матуре.

Општу матуру полаже ученик после завршеног четвртог разреда средњег општег образовања и васпитања у гимназији.

Ученици завршеног четвртог разреда за општу матуру по смеровима полажу следеће предмете:

- Филошки смер: 1. српски језик / или књижевност 2. енглески језик;
- Билингвално немачко одељење: 1. српски језик и књижевност 2. немачки језик;
- Друштвено-језички смер: 1. српски језик и књижевност 2. страни језик (енглески, немачки, француски, италијански, руски језик);
- Природно-математички смер: 1. српски језик и књижевност 2. математика / страни језик (енглески, немачки, француски, италијански, руски језик).

Општу матуру може да полаже и ученик након завршеног четвртог разреда средњег стручног образовања и васпитања у стручној школи, под условима прописаним посебним законом.

Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом, специфичним тешкоћама у учењу или језичким баријерама полаже општу матуру у условима који обезбеђују превазилажење физичких и комуникацијских препрека.

Тимови за инклузивно образовање и пружање додатне подршке припремају услове за организовање и спровођење опште матуре за ученике из претходног става овог члана.

Члан 5

Садржај и начин полагања матурског испита у гимназији – смер – обдарени ученици у Филолошкој гимназији, енглески језик

Садржај матурског испита

На смеру живи (страни) језици испит се састоји од:

- писменог испита из српске и опште књижевности или писменог испита из српског језика (по избору ученика)
- писменог и усменог испита из првог живог (страног) језика,
- израде и одбране матурског рада.

Писмени испит из српске и опште књижевности или из српског језика КЊИЖЕВНОСТ

Писмени испит се састоји из писменог задатка на једну од пет предложених тема.

Трочлана комисија, коју именује директор школе формулише пет тема из области које предлаже стручно веће. Трочлану комисију чине наставници који у текућој години нису предавали књижевност ученицима четвртог разреда. Теме се формулишу на основу предлога које су предметни наставници дужни да предају најкасније два дана уочи испита. Коначна листа тема се у запечаћеној коверти предаје Секретару Испитног одбора један дан пре почетка испита до 15 часова.

Дежурни професор дужан је да испише свих пет тема на табли у току полагања испита, а један члан комисије дужан је да образложи теме.

Радове из књижевности прегледају и потписују најмање два професора које именује директор школе.

При оцењивању писменог задатка, испитна комисија има у виду познавање грађе, ширину обраде теме, избор и интерпретацију грађе, композицију, стил и језик.

СРПСКИ ЈЕЗИК

Испит из српског језика подразумева тест знања који покрива целокупно градиво овог предмета за све четири године. Максималан број поена који ученик може да оствари на овом тесту је 100.

Скала оцењивања на писменом делу матурског испита из српског језика: 0-49 (недовољан 1); 50 – 59 (довољан 2); 60 - 74 (добар 3); 75 – 89 (врло добар 4); 90– 100 (одличан 5).

Уколико ученик има 0,5 поена више у односу на дату скалу, добија вишу оцену (нпр, уколико има 49, 5 поена, добија оцену довољан 2).

Тестове из српског језика прегледају и потписују најмање два професора. Састављаче и прегледаче теста одређује директор школе на предлог стручног аткива.

Писмени део матурског испита из првог страног језика

Матурски испит из првог страног језика састоји се из писменог и усменог дела. Њиме се утврђује испуњеност образовних стандарда и оствареност предвиђених исхода који су прописани наставним програмом. Матурски задаци се морају ускладити са оперативним задацима, језичким садржајима и предвиђеном тематиком и језичким нивоима према Заједничком европском оквиру за живе језике.

Матурским испитом проверавају се постигнућа ученика из вештина и то: слушања, читања, писања и медијације.

Слушање (ученици слушају са аудио записа одређени текст прилагођен програмским захтевима на основу чега се адекватном врстом задатака проверава степен разумевања)

Ученик одговара на питања која се односе на више краћих аудио записа из свакодневног живота.

Сваки аудио запис слуша се два пута. Пре пуштања сваког снимка, ученик има минут да прочита питања. Између првог и другог слушања, ученик има 2 минута да почне да одговара на питања. Након друго слушања, ученицима се даје три минута да доврше одговоре. Дати поступак понавља се за сваки аудио запис појединачно.

Чланови комисије који бирају аудио запис дужни су да присуствују овом делу испита и обезбеде снимак на исправном ЦД-у или УСБ-у на коме је јасно назначено које снимке ученици слушају.

Читање: ученици читају одређени аутентични текст прилагођен програмским захтевима на основу чега се адекватном врстом задатака проверава степен разумевања глобално, селективно или детаљно. Дужина текста је до 200 речи.

Писање: ученици пишу одређену врсту функционалног текста, формално писмо, писмо читалаца, критички осврт на неку друштвену и културну појаву или догађај и др. – на основу задатог текста, визуелног подстицаја и сл. као подстицаја за тему и на основу 4-5 захтева и/или упутстава који га усмеравају да пише текст дужине до 200 речи.

Критеријуми оцењивања вежбе писања: критеријуме који морају бити јединствени за све стране језике, утврђују стручна већа наставника страних језика. На основу постављених задатака припремају се категорије које оцењују (оствареност постављеног задатка, кохерентност и кохезија текста који се пише, разноврсност у језичком изражавању, богатство и примереност речника, језичке структуре и примереност речника, правопис и ортографија).

Усмени испит из првог страног језика

На усменом испиту проверава се вештина говора, тј. монолошког излагања и интеракције са саговорником. Ученици у излагању и интеракцији са саговорником, подстакнути неким текстом, визуелним подстицајем или задатом темом, износе своја искуства, образлажу своје мишљење, износећи, аргументујући и бранећи свој став, прихватају или критикују мишљење или став саговорника и резимирају резултате разговора.

Усмени део испита из првог страног језика састоји се из:

- два питања из књижевности/ културе / цивилизације датог језика
- једног питања о изабраном тексту (публицистички или књижевни текст који служи као полазна основа за разговор на теме које покривају области из савременог живота и интересовања ученика).

Критеријуми за оцењивање испита из првог страног језика

Комисија на матурском испиту из првог страног језика оцењује постигнућа ученика на основу унапред припремљених критеријума које, заједнички за све језике, припрема стручно веће наставника страних језика. Они су јединствени за све језике, доступни и транспарентни за све заинтересоване у наставном процесу (ученици, наставници,

родитељи, стручне службе). На основу постављених захтева припремају се категорије које се оцењују (оствареност постављеног задатка, кохерентност и кохезија текста током усменог излагања, разноврсност у излагању, умешност вођења разговора, богатство и примереност речника, језичке структуре и граматичка исправност, изговор и др.), као и скала за бодовање. Овакви критеријуми обезбеђују коректно, стручно, валидно и објективно оцењивање продуктивних вештина.

Матурски рад са усменом одбраном рада

Матурски рад са одбраном је део матурског испита у којем ученици самостално обрађују изабрану тему са списка одобрених тема у оквиру једног од следећих предмета:

– други страни живи језик, класични језик, увод у општу лингвистику, реторика, филозофија, социологија, психологија, историја, ликовна култура, музичка култура и математика.

Теме за матурски рад утврђује Наставничко веће школе на предлог стручних већа. Списак утврђених тема објављује се на огласној табли или доставља ученицима на увид на други погодан начин почетком другог полугодишта за текућу школску годину. Сврха матурског рада је да ученик самостално одабере тему, прикупи материјал из различитих извора информација, обради их и напише рад, примењујући различите методе анализе, синтезе, примене критичког мишљења и изношење личног става. Ученик ради матурски рад у току другог полугодишта четвртог разреда уз помоћ наставника ментора. У току израде матурског рада обавезно је организовање најмање четири консултације на којима је ментор дужан да прати рад сваког ученика и пружи му потребну помоћ упућивањем на потребну литературу и избором начина и структуре израде рада. На одбрани матурског рада ученик усмено или у облику презентације (Power Point) излаже концепцију свога рада и рефлексije, наводи литературу и друге изворе сазнања које је користио, образлаже посебне истраживачке и интерактивне методе и поступке којима се користио при изради матурског рада и разлоге таквог избора. Примењујући технике презентације ученик комисији представља матурски рад издвајајући кључне делове рада, резимирајући садржај рада, истичући лични став и критичко мишљење, компаративну анализу са другим примерима, као и предлоге за решење проблема (уколико је рад тако постављен).

После одбране матурског рада испитна комисија утврђује оцену која се изводи на основу оцене матурског рада и његове одбране.

Начин полагања писменог испита

Писмени испит из истог предмета полажу сви ученици истог дана, у присуству најмање једног дежурног наставника.

Писмени делови матурског испита трају четири школска часа. На писменом испиту из првог страног језика (смер *Живи језици*), вежбе слушања и писања раде се током прва два часа. Након тога, ученицима се даје пауза од 15 минута, а потом се ради вежба читања и медијације током наредна два школска часа.

За писмене испите није дозвољено коришћење помоћне литературе (приликом израде вежбе медијације дозвољен је речник као средство за рад).

Теме и задатке за писмени испит предлажу предметни наставници.

Теме и задатке за писмени испит ученици добијају непосредно пред почетак писменог испита. Исту тему за матурски рад може да ради само један ученик у истом испитном року. Ученик предаје матурски рад у року који одреди испитни одбор. Уколико га не преда у предвиђеном року, сматра се да је одустао од полагања матурског испита. Ученик не сме да прекрши испитна правила која утврди школа. Писменом испиту могу да присуствују дежурни наставник (наставници), председник испитног одбора и овлашћени школски надзорник Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Начин полагања усменог испита

Усмени део испита за предмете који се полажу из два дела (писмено и усмено) полажу само ученици који су положили писмени део испита.

Полагање усмених испита почиње најраније два дана после положених писмених испита. Усмени испити полажу се извлачењем испитних листића, на коме су исписана три питања, односно задатка. Уколико ученик процени да не може да одговори на питања, може листић једанпут да промени, што може да утиче на оцену. Испитни листић не може

бити два пута употребљен истог дана. Број испитних листића већи је, за сваку испитну комисију, за 10 одсто од броја пријављених кандидата. Списак испитних питања припремају предметни наставници у сарадњи са стручним већем и благовремено дају ученицима да би се припремили за матуру. Одговори ученика на усменом испиту и одбрани матурског рада трају до 30 минута, укључујући и време за припрему ученика за давање одговора.

Усменом испиту могу да присуствују, поред чланова испитних комисија, чланови испитног одбора и овлашћени школски надзорник Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Материјал који садржи списак тема и задатака, питања за писмени испит и испитне листиће за усмени испит чувају се као пословна тајна до почетка испита. Материјал чува директор школе.

Члан 6

ОЦЕЊИВАЊЕ И ОСЛОБАЂАЊЕ ПОЛАГАЊА ИСПИТА

Успех ученика из предмета који се полаже писмено и усмено оцењује се једном оценом која се изводи на основу оцена добијених на писменом и усменом делу испита. Оцена из матурског рада изводи се на основу оцена добијених на матурском раду и одбрани тог рада.

Општи успех на матурском испиту исказује се једном оценом као средњом аритметичком вредности оцена добијених за поједине предмете које су полагали на матурском испиту и оцене из матурског рада. Оцене из појединих предмета утврђује испитна комисија на предлог предметног испитивача, а оцену општег успеха испитни одбор на основу извештаја испитних комисија. Ако испитна комисија не може да утврди појединачне оцене једногласно, ако је један оцењивач дао позитивну оцену, други негативну, или је разлика између позитивних оцена две или више, испитни одбор утврђује коначну оцену.

Ученик је положио матурски испит ако је из свих делова испита добио позитивну оцену. Ученик који је на матурском испиту добио једну или две недовољне оцене полаже поправни испит, односно поправне испите. Уколико не положи поправни у августовском року, поново полаже испит, односно испите из предмета из кога, односно којих није положио испит, као ванредан ученик, у роковима утврђеним општим актом школе.

Ученик може бити и неоцењен или оцењен негативном оценом, без полагања испита. Неоцењен остаје ученик који прекине испит из оправданих разлога и ученик који је због кршења испитних правила удаљен са испита.

Негативном оценом оцењује се ученик који прекине испит без оправданих разлога, ученик који није предао писмени задатак, ученик који је напустио просторију у којој се полаже испит, без дозволе дежурног наставника. Негативном оценом оцењује се и ученик за кога се недвосмислено докаже да је у току испита или после испита користио недозвољена средства или да је рад преписивао.

Ослобађају се усменог дела испита ученици који су сва четири разреда гимназије завршили са одличним успехом и имали одличну оцену из предмета који се на матури полаже писмено и усмено уколико су на писменом испиту добили одличну оцену.

Ослобађају се писменог и усменог дела испита из првог страног језика сви они ученици који су положили међународно признати стандардизовани испит из одређеног језика на препорученом нивоу, тј. испита су ослобођени сви ученици који су остварили најмање ниво Б2, односно Ц1 на међународним испитима. Ови ученици прилажу доказ о томе (диплома/сертификат) у одговарајућем року, приликом пријављивања за полагање матурског испита.

Сви ученици који су на ДСД 2 испиту положили Ц1 ниво, ослобођени су у целости полагања матурског испита из првог страног језика, односно његових делова: слушање, читање, писање, превод, као и усменог дела испита.

Сви ученици који су на ДСД 2 испиту положили Б2 ниво, ослобођени су појединих делова испита из првог страног језика: писање, превод и усменог дела испита, с обзиром

да нису на препорученом Ц1 нивоу (за рецептивне вештине).

Ученик који се ослобађа неког дела матурског испита, по било ком основу, добија оцену одличан (5).

Члан 7

Ванредни ученик првог разреда средње школе је лице уписано у први разред средњег образовања и васпитања и образовања за рад које је старије од 17 година.

Изузетно од става 1. овог члана, лице из осетљивих друштвених група и са изузетним способностима млађе од 17 година може да стиче средње образовање и васпитање или образовање за рад у својству ванредног ученика, ако оправда немогућност редовног похађања наставе, уз сагласност министра.

Својство ванредног ученика стиче се уписом у школу сваке школске године, под условима утврђеним законом.

Редован ученик из става 3. овог члана има право да се упише у одговарајући разред најкасније до 31. августа, осим ако је започет поступак по захтеву за заштиту права ученика или васпитно-дисциплински поступак, када се врши упис по окончању поступка.

Ванредни ученик из става 3. овог члана има право да се упише у одговарајући разред у току школске године.

Ванредни ученик из става 1. овог члана не може завршити започети разред у року краћем од годину дана.

Изузетно, редован ученик средњег образовања и васпитања који није положио поправни испит, може да заврши започети разред у истој школи наредне школске године, у својству ванредног ученика, поновним полагањем неположеног испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа. Када заврши разред, ванредан ученик има право да се у истој школској години упише у наредни разред, у истом својству.

Ванредни ученик се уписује у средњу школу ради завршетка започетог школовања, ради преквалификације, доквалификације и ради стицања специјализације.

Ученик коме је одобрен прелазак у другу школу, односно други образовни профил полаже допунске испите из предмета који нису били утврђени школским програмом односно наставним планом и програмом који је ученик започео да савлађује, у роковима утврђеним решењем, у складу са општим актом школе.

Ванредни ученик има право да се упише у одговарајући разред у току школске године. Владање ванредног ученика се не оцењује.

Члан 8

Испити, осим испита чији су рокови утврђени законом, полагају се у следећим испитним роковима: **октобарски, новембарски, јануарски, мартовски, априлски, јунски, августовски.**

Испитна комисија

Члан 9

Испити се полагају пред испитном комисијом коју чине најмање три члана, од којих су најмање два стручна за предмет који се полаже. Чланове испитне комисије одређује директор школе.

Уколико Школа нема потребан број стручних лица за одговарајући предмет, директор ће ангажовати стручно лице из друге школе.

У случају да је неки од чланова испитне комисије спречен да присуствује испиту, директор ће одредити новог члана комисије који ће га мењати.

Ако се благовремено не обезбеди замена члана комисије, директор ће одредити нови рок за полагање испита.

Организација и начин полагања испита

Члан 10

Ученик може да приступи полагању испита, уколико је претходно поднео пријаву за полагање испита.

Ванредни ученик, уз пријаву, прилаже и доказ о уплати накнаде за полагање испита.

Ученику који је уредно пријавио испит, али из оправданих разлога не приступи полагању, а који поднесе доказ о немогућности полагања испита, директор Школе, на његов захтев може одобрити полагање испита ван утврђених рокова.

Пре полагања испита утврђује се идентитет ученика, на основу јавне исправе са сликом.

Школа је дужна да обавести ученика о обавези доказивања свог идентитета путем јавне исправе.

Испитна комисија упознаје ученика са правима и обавезама за време полагања испита.

Када се испит састоји од писменог и усменог дела, прво се полаже писмени део.

Писмени део испита траје 90 минута, односно 2 школска часа.

Приликом полагања писменог дела испита није дозвољено коришћење помоћне литературе.

Ученик не сме да напусти просторију у којој се обавља писмени испит без одобрења испитне комисије, не сме да користи мобилни телефон, електронски уређај или друга средства којима се омета спровођење испита.

Члан 11

Испитна комисија припрема испитна питања из целокупног градива предмета.

На основу списка испитних питања, комисија припрема испитне цедуље.

Усмени део испита полаже се извлачењем испитних цедуља.

Испитна цедуља садржи најмање три испитна питања која су читко написана.

Испитне цедуље морају бити од исте хартије, једнаке величине и боје, и оверене печатом школе.

Пре него што почне да одговара, ученик може да замени испитну цедуљу.

Замена испитне цедуље утиче на оцену на испиту и констатује се у записнику.

Ученик се може удаљити са испита уколико користи мобилни телефон, електронски уређај или друга средства, недолично се понаша према члановима испитне комисије или ремети ток испита.

Испитна комисија уноси у записник о полагању испита напомену да је ученик удаљен са испита, уз навођење разлога за удаљење.

Редован ученик у једном испитном року може да полаже више испита.

Редован ученик у једном дану полаже један испит. Ученик може, на лични захтев, у једном дану да полаже и више од једног испита.

Ванредни ученик у једном испитном року може да полаже више испита.

Члан 12

Чланови испитне комисије утврђују оцену већином гласова.

Ако ученик у току испита одустане од полагања испита, сматра се да испит није положио и то се констатује у записнику.

Ученик који је удаљен са испита из разлога прописаних чланом 17. овог правилника, оцењује се негативном оценом.

Записник о полагању испита води се за сваког ученика појединачно и може се користити у више испитних рокова.

Записник се води на обрасцу и на начин прописан Правилником о евиденцији у средњој школи (Сл.гл. РС, бр. 56/2019).

Правна заштита ученика

Члан 13

Ученик, његов родитељ или старатељ има право да поднесе приговор на испит.

Приговор на испит подноси се директору школе, у року од 24 сата од саопштавања оцене на испиту.

Директор школе, у сарадњи са стручним сарадником и одељенским старешином, решењем одлучује о приговору у року од 24 сата, претходно прибављајући изјаву наставника. Ако директор утврди да је оцена на испиту изведена противно прописима поништава испит и упућује ученика на поновно полагање испита.

Испит се организује у року од три дана од дана подношења приговора.

Када је испит поништен директор образује нову комисију (најмање три члана, од којих су два стручна за предмет) у чијем саставу не могу бити чланови комисије чији је испит поништен. Оцена комисије је коначна.

У случају доношења или недоношења одлуке по поднетом приговору, ученик, његов родитељ или други законски заступник може, у року од осам дана од дана сазнања за повреду својих права, да поднесе захтев за заштиту права ученика Министарству.

Завршне одредбе

Члан 14

Овај правилник ступа на снагу даном доношења.

Правилник о испитима објављује се на огласној табли, односно интернет страници Школе следећег дана од дана ступања на снагу.

**ПРЕДСЕДНИК
ШКОЛСКОГ ОДБОРА,**

Снежана Сидић